

השותפין פרק חמישי נדרים

הסוד שצאמנע (א) כדמפרש צשלהי פרק בתרא דעירובין (דף קד.)
דבר של אומה העיר של שניהן הן: והספרים. ספרי תורה
 ששניהן נתנו בהן מעות עם אנשי אומה העיר: והכוסב חלקו לנשיא.
 בגמרא מפרש לה: שהכוסב לנשיא א"ל לומר. ע"י אחר אכל הכוסב
 להדיט זריך לזכות וצוה כח נשיא יפה
 מנח הדיוט: כפופה. שכן דרך נשיא ללוק
 כבוד לנשיא: **גב' תניא רבי יהודה**
אומר אנשי גליל קנטרנין הן. כעמית
 הן: וכתבו. מדבר של אומה העיר
 לנשיא כדי שיהו אלו ואלו מותרין בהן:
מתני' המודר הנאה מחזירו ואין לו
מה יאכל. הן ממתינות איתי נמי
 לעיל בלדף פירקין (ד' מג.) אלא להבט
 לא נקט לה אלא משום דיוקא משום
 דבעי למיתנא עלה הפקר דפליג בה
 רבי יוסי: **ויהא העון סנוי בראשו**.
 שיהא אצוי המודר הנאה אוכל על ידו:
אמרו חכמים כל מתנה שאינה. כל
 כך ברשות המודר שאם הקדישה אינה
 מקודשת אינה מתנה: **גב' מעשה**
לפסור. דברישא קמי המודר הנאה
 וכו' וקמי תקנתא דמלי למעבד
 כה"ג והדר תני מעשה וכו' לסמור
 דבריו הראשונים: **חסורי מחסרה**
והי קפני. בממתינות המודר הנאה
 וכו': **ואם הוכיח סופו על חתנא**.
 שלא נתן לו אלא על מנת שיתן לוה
 ויאכל אסור ומעשה אמי וכו': לא
 שנו. דאינה מתנה אלא דלמיר ליה
 (א) והינן לפניך דמשמע דהי"ל והינן
 נתונין לך אלא על מנת שיבא אבא:
אכל אמר ליה וכן לפניך שיבא אבא
ויאכל מדעתיה הוא דקא אמר ליה.
 דהכי משמע והן נתונין לך והס דעתך
 שיבא אבא הוא דוקא לו: ע"א אמר
 רבא על תירוק ותימנא דליבא חילוק
 בין והינן לפניך בין והן לפניך דודאי
 תרוייהו אסירי דהא סעודתו מוכחת
 עליו שלא נתן לו אלא על מנת שיבוא
 אצוי ויאכל דה"ל כמ"ד והינן לפניך:
 כיפי

דמתי' דקמי כל מתנה שאינה שאם הקדישה אינה מקודשת וכו' ולא קמי כל מתנה שאינה מקודשת וכו' משום דתנא הכי קאמר
 כל מתנה שאינה כלום כו' שהיא בהערמה שאם הקדישה אינה מקודשת וכו' משום דתנא הכי קאמר
 אדם נתן מתנה על מנת שלא יקדישה אותה וכו' משום דתנא הכי קאמר
גב' ומה תקנתא. שלא היא אסורין: **מעשה לפסור**. לא לסמור ממש אלא להבט
 כיון דמעיקרא תנא שהי' היכי עובדא דלמיר דתנא למיתני מעשה למועדיה וכו' משום דתנא הכי קאמר
 על חתנא. שהוכיח סוף דבריו על חתנא אלא הערמה וכו' משום דתנא הכי קאמר
 שלא אמר בפירוש אע"פ שהענין מוכיח בעצמו דלא יהיב ליה אלא כי היכי דליתני מודר אפי"ה הויא מתנה: לא שנו אלא דלמיר ליה
 (א) והינן לפניך דמ"ד וכו' משמע דהי"ל והינן נתונין לך אלא על מנת שיבא אבא:
אכל אמר ליה וכן לפניך שיבא אבא
ויאכל מדעתיה הוא דקא אמר ליה.
 דהכי משמע והן נתונין לך והס דעתך
 שיבא אבא הוא דוקא לו: ע"א אמר
 רבא על תירוק ותימנא דליבא חילוק
 בין והינן לפניך בין והן לפניך דודאי
 תרוייהו אסירי דהא סעודתו מוכחת
 עליו שלא נתן לו אלא על מנת שיבוא
 אצוי ויאכל דה"ל כמ"ד והינן לפניך:
 כיפי

שלך אלא שתהא אתה ואבך אוכלין ושותין ומתריצין זה לזה ויהא עון
 תלוי בראשו (א) אמרו חכמים וכל מתנה שאינה שאם הקדישה תהא
 מקודשת אינה מתנה: **גב' מעשה לסתור חסורי מיחסרא** והכי קתני
 (ב) ואם הוכיח סופו על תחילתו אסור ומעשה נמי בבית חורון באחד דהוה
 סופו מוכיח על תחילתו אמר רבא לא שנו אלא דאמר ליה (א) והינן לפניך
אלא כדי שיבא אבא אבל א"ל שיהו לפניך שיבא אבא מדעתך הוא דא"ל
לישנא אחרינא אמרין לה אמר רבא לא תימנא מעמא דא"ל והינן לפניך הוא
דאסור אבל א"ל הן לפניך שיבא אבא ויאכל מותר אלא אפילו אמר
ליה הן לפניך יבא אבא ויאכל אסור מאי מעמא סעודתו מוכחת עליו
 ההוא

דמתי' דקמי כל מתנה שאינה שאם הקדישה אינה מקודשת וכו' ולא קמי כל מתנה שאינה מקודשת וכו' משום דתנא הכי קאמר
 כל מתנה שאינה כלום כו' שהיא בהערמה שאם הקדישה אינה מקודשת וכו' משום דתנא הכי קאמר
 אדם נתן מתנה על מנת שלא יקדישה אותה וכו' משום דתנא הכי קאמר
גב' ומה תקנתא. שלא היא אסורין: **מעשה לפסור**. לא לסמור ממש אלא להבט
 כיון דמעיקרא תנא שהי' היכי עובדא דלמיר דתנא למיתני מעשה למועדיה וכו' משום דתנא הכי קאמר
 על חתנא. שהוכיח סוף דבריו על חתנא אלא הערמה וכו' משום דתנא הכי קאמר
 שלא אמר בפירוש אע"פ שהענין מוכיח בעצמו דלא יהיב ליה אלא כי היכי דליתני מודר אפי"ה הויא מתנה: לא שנו אלא דלמיר ליה
 (א) והינן לפניך דמ"ד וכו' משמע דהי"ל והינן נתונין לך אלא על מנת שיבא אבא:
אכל אמר ליה וכן לפניך שיבא אבא
ויאכל מדעתיה הוא דקא אמר ליה.
 דהכי משמע והן נתונין לך והס דעתך
 שיבא אבא הוא דוקא לו: ע"א אמר
 רבא על תירוק ותימנא דליבא חילוק
 בין והינן לפניך בין והן לפניך דודאי
 תרוייהו אסירי דהא סעודתו מוכחת
 עליו שלא נתן לו אלא על מנת שיבוא
 אצוי ויאכל דה"ל כמ"ד והינן לפניך:
 כיפי

עמך כי הכל שכן:

ואסורין דבר של אומה העיר. שהם דרים זה מפני שאין לנשי
 עיר אחרת חלק בהן שהרי יכולין למכור ז' עובדי העיר בעמנו
 אנשי העיר והו' להו כשותפין שאסורין זה על זה: והפיצה. שנתנין
 עליה ספר תורה לקרות והספרים שקורין בהן: והכוסב חלקו לנשיא.
 מפרש בגמרא דה"ה כי קתני
 יכתבו חלקו לנשיא דכתיב שרי כדתיקו
 נותן לאחר משום מתנה והלה מותר
 בה: שהכוסב לנשיא אין לריך
 לנומ. שמד שכתב לו שטר מתנה
 קנה אע"פ שלא וכה אדם צשצילו
 משום דהיה כח הנשיא: ולא דברו
 נשיא אלא צוהו. שאין אדם סומך
 להקטיל לאדם אחר דמספיקי שמה
 יאסרנו עליו ולפיכך נהגו לכתוב לנשיא
 שאין דרכו לאסור הנאמרו על הצריית.
 וקשה לי לרצנן דלמרי דלחד זה וחד
 זה צריכין לזכות אם כן מאי קמ"ל
 מתני' הא מנן לה מרי זמני נותן לאחר
 משום מתנה והלה מותר זה צשלמא
 לרבי יהודה קא משמע לן דלמינן ריך
 לזכות אלא לרצנן מאי קמ"ל ונראה
 דעייני דקמ"ל דלמינן דלמינן הלא מסתלק
 ממה שנתן שעדיין משתמש צביהכ"ג
 כדמחילה שרי ללא תימנא הערמה
 בעלמא היא ואסור ומתני' דקמי
 ואסורין דבר של אומה העיר רבנן
 היא ולא רבי אליעזר בן יעקב כדאמר
 לעיל דבית הכנסת כחצר שאין בה דין
 חלוקה דמי הילכך כיון דלפסיקא
 הילכתא לעיל כו' אליעזר בן יעקב
 יתא למתני'. ויש לתמוה על הרמב"ם
 ז"ל שפסק צפ"ו מהלכות נדרים (ה')
 ד ה (ו) כרבי אליעזר בן יעקב ופסק
 נמי למתני' וכבר השיגו הרמב"ם ז"ל
 בהלכותיו הנהי מוכי שטרף לבי תרי:
 המודר הנאה מחזירו וכו'. הן
 מתני' תנן לה בפירקין דלעיל (דף מג.)
 ולא נשנית כאן אלא צשצילו דבר
 שנתחדש בה שאם הוכיח סופו על
 תחלתו הערמה הוי ואסור: והי
 משיא אס צנו. מדיר היה משיא את
 צנו: כל מתנה שאינה שאם הקדישה
 אינה מקודשת אינה מתנה. כלומר
 דנהי דמתנה על מנת להחזיר שמה
 מתנה אע"ג דאם הקדישה אינה
 מקודשת וכדאמרנין צפרק יש נחלין
 (צ"ג צ"א): דעל מנת שתחזירה ליה
 הקדישו אינו קדוש דלמיר דחי ליה
 קאמר ליה שאני התם דמי"מ לשעתה
 מתנה היא אכל מתנה זו של בית
 חורון אפי"ה לשעתה אינה שלא נתכון
 להקטולה לו כלל אלא שתקרא על שמו
 כדי שיהא אצוי מותר בה והיינו לינא
 ההוא

דמתי' דקמי כל מתנה שאינה שאם הקדישה אינה מקודשת וכו' ולא קמי כל מתנה שאינה מקודשת וכו' משום דתנא הכי קאמר
 כל מתנה שאינה כלום כו' שהיא בהערמה שאם הקדישה אינה מקודשת וכו' משום דתנא הכי קאמר
 אדם נתן מתנה על מנת שלא יקדישה אותה וכו' משום דתנא הכי קאמר
גב' ומה תקנתא. שלא היא אסורין: **מעשה לפסור**. לא לסמור ממש אלא להבט
 כיון דמעיקרא תנא שהי' היכי עובדא דלמיר דתנא למיתני מעשה למועדיה וכו' משום דתנא הכי קאמר
 על חתנא. שהוכיח סוף דבריו על חתנא אלא הערמה וכו' משום דתנא הכי קאמר
 שלא אמר בפירוש אע"פ שהענין מוכיח בעצמו דלא יהיב ליה אלא כי היכי דליתני מודר אפי"ה הויא מתנה: לא שנו אלא דלמיר ליה
 (א) והינן לפניך דמ"ד וכו' משמע דהי"ל והינן נתונין לך אלא על מנת שיבא אבא:
אכל אמר ליה וכן לפניך שיבא אבא
ויאכל מדעתיה הוא דקא אמר ליה.
 דהכי משמע והן נתונין לך והס דעתך
 שיבא אבא הוא דוקא לו: ע"א אמר
 רבא על תירוק ותימנא דליבא חילוק
 בין והינן לפניך בין והן לפניך דודאי
 תרוייהו אסירי דהא סעודתו מוכחת
 עליו שלא נתן לו אלא על מנת שיבוא
 אצוי ויאכל דה"ל כמ"ד והינן לפניך:
 כיפי

שלך אלא שתהא אתה ואבך אוכלין ושותין ומתריצין זה לזה ויהא עון
 תלוי בראשו (א) אמרו חכמים וכל מתנה שאינה שאם הקדישה תהא
 מקודשת אינה מתנה: **גב' מעשה לסתור חסורי מיחסרא** והכי קתני
 (ב) ואם הוכיח סופו על תחילתו אסור ומעשה נמי בבית חורון באחד דהוה
 סופו מוכיח על תחילתו אמר רבא לא שנו אלא דאמר ליה (א) והינן לפניך
אלא כדי שיבא אבא אבל א"ל שיהו לפניך שיבא אבא מדעתך הוא דא"ל
לישנא אחרינא אמרין לה אמר רבא לא תימנא מעמא דא"ל והינן לפניך הוא
דאסור אבל א"ל הן לפניך שיבא אבא ויאכל מותר אלא אפילו אמר
ליה הן לפניך יבא אבא ויאכל אסור מאי מעמא סעודתו מוכחת עליו
 ההוא

עמך כי הכל שכן:

יד א ב ג ד מיי פ"ו
 מהל' מדרים הי"ב
 וה"ג סג' לוחין רמז
 טושי"ע י"ד ח"י רכ"ד:
 הו"ו ה"ו מ"ש שם ה"ל די
 ט"ו ט"ו סג' שם
 טושי"ע י"ד ח"י רכ"א סע"ף
 ט (טושי"ע ח"י מ"מ רכ"א
 סע"י ה':

תוספות

הרבה ויבחיין ובית
 הכנסת. אמר
 כרצנן דלמיר כחצר דלמי
 כרצנא: אמר ברבא
 ובבית הכנסת. יש לקרק
 לכאורה משמע דלמי
 כרצנן דלמיר אין צרייה
 ולא אמר האי צרייה
 דמתניין דעויל צל קצני
 קומה"ך כמו כחצר לרבי
 אליעזר וצפרק בתרא
 צרייה (דף נ"ג.) גבי צור
 דמתניין דעויל צל קצני
 דלמינן דמתי' דהכא את
 ליה צרייה ולכן מותר
 צבור משום דהאי צרייה
 קומה"ך והאי צרייה
 צרייה הנהיגו וצדריים של
 אותה היור ויש לתנן
 [במחלוקת] מים מן הצור
 בהא סבר תנא דיש צרייה
 בהא שהוא ממלוק מתנן
 חזירו אכל להשתמש או
 להכנס דבר שצרייה שומך
 והאי ליה להו צרייה
 (עירובין ה"ג) עוד נראה
 להצרי' שמהל' מאחרי"א
 ז"ל דטובא דתתם סברה
 כפסדא דריש פירין דרצנן
 סברי שפיר דיש צרייה ולא
 סברי אלא צרייה) ששם
 קנסא דיוקא צדריים של
 אותה עיר אכל צדריים
 של עליו צל לא רלו לקנט
 לפי שהוא לכל העולם:
 והתיבא. ארון שנתנין
 והצוב חלקו לנשיא.
 מפרש בגמרא דה"ה קמ"ל
 תקנתא כגמרא חלק לנשיא
 והא דלעיל גבי תנא לא
 קאמר דין תקנתא דלמי
 שריא מיתתא ממש אין
 תקנה לת אומה לנשיא
 אלא הלא דמתיקרא מני אין
 כל הצדריים הלא מיוחדים
 להם לא יפסדו אם יכתבו
 חלקם לנשיא שגם אחר
 כך יוכלין ללוק וליתני
 שנתנין לא יקפיד עליהן
 יש גסם לו אינה מיוחדת
 שריא היא לכל בני העיר
 ולנשיא לאו דוקא ה"ה
 אם לאת מצי העיר
 אלא לרווחא דמיתנא נקט
 דמתי' לקמן לא דברו
 חכמים אלא בהוה והטעם
 לפי שחלקים כבוד לנשיא
 א"י כיון ששנו מתחילת
 לעשות תקנתא בתנא זה יש
 לו לעשות התקנה הטובה
 שזכר ואם נתקן שמתנה
 לאת מצי העיר שגם
 הוא ידיר אחר מתכירו
 הלא אכל הנשיא אינו רגיל
 לדיר ולהקפיד על ישראל:
 אין צריך קבורה. דאלס
 חזו ולכן מקיני שכתבו
 לנשיא דלמי ריך לקטת
 שפטי יתקנו לכתוב לאחר
 שפטי יתקנו לזכות ואמי
 לדי תקלה: שכבר בתבו
 אביהם. כלומר ויחטא כמנו